

خاویر سِرکاس

سربازان سالامیس

ترجمه‌ی محمد جوادی

انتشارات نیلوفر

پیش‌گفتار

تاریخ سیاسی اسپانیا در قرن بیستم بسیار پیچیده است. بعد از شکست احزاب سلطنت طلب در انتخابات شهری، پادشاه آلفونسو سیزدهم^۱ از سلطنت کناره‌گیری کرد و در ۱۴ آوریل سال ۱۹۳۱ برای دومین بار در اسپانیا جمهوری اعلام شد. احزاب و اصناف تجاری حاضر در طیف سیاسی از تعهد ایدئولوژیک و تعداد بالای اعضا برخوردار بودند و همین موضوع، کشور را چندقطبی کرده بود. انتخابات ملی در نوامبر سال ۱۹۳۳ برگزار شد و در نتیجه‌ی آن دولتی از جناح راست روی کار آمد که کمی بیش از دو سال بعد از هم پاشید. دو ائتلاف مهم، در انتخابات فوریه‌ی سال ۱۹۳۰ رقابت داشتند: فرِنته ناسیونال^۲ و فرنته پوپولار^۳. ناسیونال یا ملی‌گراها از حمایت احزاب اصول‌گرا، فاشیست، کاتولیک و سلطنت طلب برخوردار بودند. فالانژ اسپنولا یا فالانژ اسپانیایی، حزب کوچک فاشیستی که در سال ۱۹۳۳ تأسیس شد هم جزئی از این احزاب و گروه‌ها بود که یک سال بعد به خونز^۴، جنبش فاشیستی پرولتاریای^۵ دیگری پیوست که از سال ۱۹۳۱ فعالیت داشت.

1. Alfonso XIII

2. Frente Nacional

3. Frente Popular

4. JONS: Juntas de Ofensiva Nacional-Sindicalista

۵. طبقه‌ای از جامعه که هزینه‌ی زندگی را از فروش نیروی کار خود به دست می‌آورد نه از متاع یک سرمایه. یعنی آن طبقه که خوشی و درد، زندگی و مرگ و تمامی افراد آن مربوط می‌شود به وجود کار. پرولتاریا «مولد ارزش» به شمار می‌رود اما سهمی از «ارزش» و «سود» نمی‌برد. —

در ابتدای سال ۱۹۳۷ ملی‌گراها کنترل تمام مرزهای اسپانیا با پرتغال و بیشتر مرزهای اسپانیا با باسک را در دست داشتند. آنها در سال ۱۹۳۸ بخش جمهوری خواهان را به دو قسمت تقسیم کردند و در ژوئیه، ارتش پوپولار (ارتش مردمی) حمله‌ی وسیعی را در طول رودخانه‌ی اِبرو^۱ آغاز کرد. این جنگ بی‌نهایت خونین ملی‌گراها را غافلگیر کرد، اما در پایان نیروهای جمهوری خواه خسته شدند و در ژانویه‌ی سال ۱۹۳۹ بارسلون به دست ارتش فرانکو افتاد. قبل از بسته شدن مرزها توسط ملی‌گراها در دهم فوریه، نیم میلیون فراری از مرز فرانسه گذشتند. بعد از سقوط مادرید در ۲۷ مارس، ده‌ها هزار سرباز و غیرنظامی جمهوری خواه دیگر به ساحل مدیترانه در آلیکانته^۲ فرار کردند و در آنجا شاهد دور شدن کشتی‌های نجات - از ترس غرق شدن - بودند. آخرین جبهه‌های جمهوری خواهان نزدیک به پایان همان ماه از هم پاشید. فرانکو فقط تسلیم بدون قید و شرط را می‌پذیرفت و در اول آوریل سال ۱۹۳۹ پایان جنگ داخلی را اعلام کرد.

رمان سربازان سالامیس به سرگذشت رافائل سانچس ماساس، نویسنده‌ی اسپانیایی ملی‌گرا و رهبر حزب فالانژ اسپانیا، در بحبوحه‌ی جنگ داخلی اسپانیا می‌پردازد. خاویر سرکاس این رمان را در سال ۲۰۰۱ به رشته‌ی تحریر درآورد و تاکنون به بیست زبان به چاپ رسیده است. این نویسنده در سال ۱۹۶۲ به دنیا آمد. از او رمان، داستان کوتاه و مقاله‌های متعددی به جا مانده که از جمله‌ی آنها می‌توان به رمان‌های اِل مویل^۳ (انگیزه، ۱۹۸۷، نسخه‌ی بازنگری شده ۲۰۰۳)، اِل ایتکیلینو^۴ (مستأجر، ۱۹۸۹)، اِل وینتر دِلا بالرا^۵ (شکم نهنگ، ۱۹۹۷) و رلاتوس رپیس^۶ (داستان واقعی، ۲۰۰۰) اشاره کرد. او در دهه‌ی سال ۱۹۸۰ و به مدت دو سال در دانشگاه ایلینوی تدریس کرد و از سال ۱۹۸۹ استاد ادبیات اسپانیایی دانشگاه خرونا بوده است. او برای روزنامه‌ی اِل پائی^۷ می‌نویسد.

پوپولار یا جبهه‌ی مردمی، اتحاد احزاب لیبرال و چپ‌گرا، با اختلاف جزئی در انتخابات پیروز شد و دولت تشکیل داد. این اتحاد، احزاب مختلفی از لیبرال‌ها و جمهوری خواهان سوسیال-دموکراتیک، تا طرفداران خودمختاری باسک یا کاتالونیا، تا سوسیالیست‌های تروتسکیست^۱ و کمونیست‌های طرفدار شوروی متحد را شامل می‌شد. حزب کارگران سوسیالیست اسپانیا (یوجیتی)^۲ فعالانه از جبهه‌ی مردمی حمایت می‌کرد.

آنارشیسم اسپانیایی، جنبشی گسترده بر مبنای اتحادیه‌های صنفی بود که به حمایت از کارگر، تلاش می‌کرد تا کنترل صنعت و کشاورزی را به دست بگیرد. کنفدراسیون ملی کارگران (سی‌ان‌تی)^۳ بیشتر در آندلس، آراگون و کاتالونیا قدرت داشت. آنها از هیچ‌کدام از احزاب جبهه‌ی مردمی حمایت نکردند و از اولین احزابی بودند که برای دفاع از جمهوری، ارتشی از شبه‌نظامیان تشکیل دادند.

جنگ داخلی در ۱۸ ژوئیه‌ی سال ۱۹۳۶ و زمانی آغاز شد که گروهی از افسران شبه‌نظامی برای سقوط دولت جبهه‌ی مردمی با حمایت از عناصری از احزاب ملی‌گرا دست به کودتا زدند. آنها بر مقاومت‌های جنوب و غرب فائق آمدند، اما انقلاب در دو شهر بزرگ - مادرید و بارسلون - به کمک غیرنظامیانی که به درستی سازماندهی نشده بودند و همین‌طور اعضای وفادار نیروهای مسلح با شکست روبه‌رو شد.

با وجود کمک‌های تسلیحاتی و نظامی موسولینی و هیتلر به ملی‌گرایان طرفدار فرانکو، بریتانیا و فرانسه سیاست عدم مداخله را اتخاذ کردند. دولت جمهوری ذخایر طلای اسپانیا را برای خرید اسلحه‌ای که به شدت به آن نیاز داشت به مسکو فرستاد و در نتیجه تأثیری روی کمونیست‌ها گذاشت که تناسبی با تعدادشان نداشت و موجب بروز خصومت‌های مرگبار و تلخ بین نیروهای ضد فاشیست گردید.

1. Ebro
2. Alicante
3. El movil
4. El inquilino
5. El vintre de la ballera
6. Relatus reales
7. El Pais

1. Trotskiysts
2. UGT: Union General de Trabajadores
3. CNT: Confederacion Nacional de Trabajo